

КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОСТІ, ПРАВА І БЕЗПЕКИ

I.V. АРИСТОВА

докт. юрид. наук

Харківський національний університет внутрішніх справ

УДК 351.74+519.72(477)

МІСЦЕ ОВС УКРАЇНИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ¹

Обґрунтовується необхідність залучення органів внутрішніх справ України до складу суб'єктів управління у національній інформаційній сфері в умовах становлення інформаційного суспільства та інформаційної держави

Вважаємо за необхідне обґрунтувати доцільність реалізації державної інформаційної політики органами внутрішніх справ України. На нашу думку, це дослідження має спиратися на наступні засади: 1) ОВС України є складовою частиною органів державної влади, а саме державних органів виконавчої влади [1]; 2) ОВС України є складовою частиною правоохоронних органів держави [2]. Правоохоронна діяльність визначається правоохоронною функцією держави, здійснюється у межах правоохоронних відносин і повинна відповідати їх принципам. Тобто, ОВС України повинні спрямовувати свою управлінську діяльність на одночасне удосконалювання як системи органів державної влади в цілому, так і системи правоохоронних органів, зокрема. Виходячи із того, що сучасна державна інформаційна політика має бути зорієнтована на комплексне якісне реформування органів державної влади та національної інформаційної сфери, що формується суспільством та державою, вважаємо за доцільне залучити до реалізації цієї політики і органи внутрішніх справ України. Послідовно доведемо цю позицію відповідно до місця і ролі ОВС України у процесі розбудови української державності в нових реаліях сьогодення.

У роботі наголошується, що тенденція трансформації сучасної української держави до інформаційної [3] потребує якісного реформування всіх органів державної влади. Це має позначитися як на структурі цих органів, так і змістовності їх діяльності та адміністративно-правовому статусі. Вихідним положенням роботи є те, що сучасна система державних органів управління національною інформаційною сферою (далі – НІС) є відкритою. Тобто йдеться про те, що вона може коригуватися з урахуванням динаміки

змін як у суспільстві, так і державі за умови забезпечення стабільного, усталеного розвитку, що пов'язано із проведенням організаційно-правових заходів щодо зменшення ентропії всієї системи державного управління НІС. Система державного управління НІС в цілому та її складові, зокрема державні органи управління НІС мають оперативну реагувати на нові обставини та події. Вважаємо, що змінити характер діяльності державних органів управління, її спрямованість можливо за умови її нової організації.

Аналіз показав, що під час визначення доцільності включення нових державних органів до системи державних органів управління НІС слід враховувати не тільки об'єктивні межі свідомого втручання у соціальні процеси, але й ефективність управлінської діяльності таких органів у національній інформаційній сфері, яка має бути адекватною сучасному стану суспільства, вирішувати завдання та досягати мети державного управління НІС. Вважаємо, що розширення складу державних органів управління НІС не повинно призводити до жорсткого упорядкування НІС через надмірне дисциплінування людської діяльності та зменшення різноманітних форм суспільної самоорганізації. Навпаки, спрямованість їх управлінської діяльності повинна полягати у визволенні позитивної соціальної енергії, наданні суспільству, громадянам більшої свободи, самостійності за допомогою створення комплексу сприятливих організаційно-правових умов індивідуальної та колективної активності. Їх роль має бути пов'язана із інтенсифікацією каналів інформаційного обміну між державно-управлінськими структурами та громадянським суспільством, сприянням оперативній трансформації потреб населення, громадської думки, що необхідно для вироблення зважених управлінських рішень. На нашу думку, саме такий підхід до вирішення означеної пробле-

¹ Друкується в авторській редакції.

ми спроможний здійснювати інтегративний ефект, що сприятиме зростанню, збагаченню, розширенню управлінського досвіду, можливостей сприймання, створення та впровадження різноманітних нововведень, успадкуванню та постійного нарощенню загального багажу знань, майстерності, стратегій, алгоритмів вирішення соціальних проблем, якісному оновленню форм суспільної життєдіяльності, попередженню соціально-політичних протиріч та конфліктів.

Залучення нових органів державної влади до управління НІС базується на слугуванні суспільно значимим цілям, відстоюванні пріоритету соціального у державному управлінні НІС, урахуванні інтересів населення, стимулюванні пошуку шляхів подолання найбільш тяжких соціальних проблем під час становлення та розвитку інформаційного суспільства в Україні. При цьому має бути витлучений тотальний контроль всіх сторін соціального та індивідуального життя з боку органів державного управління НІС. Ці органи повинні допомагати робити вибір окремому індивіду, а суспільству – сприяти у формуванні сфери, де «панує» узгодженість та цілісність. На нашу думку, саме національна інформаційна сфера відповідає цим вимогам та критеріям. Спираючись не на революційні методи, а на еволюційні, не на методи залякування, маніпуляції, насилля, примушування до беззастережного підкорення, а на гуманні, не репресивні форми, державні органи управління НІС мають бути спроможними під час своєї управлінської діяльності «лікувати» соціальні негаразди (групові конфлікти, національну, етнічну та расову ворожнечу, злочинність, розбіжності у оцінках та ін.) [4, с.29].

Слід зазначити, що мають бути розроблені загальні «правила гри», відповідно до яких всі суб'єкти інформаційних відносин мають як права, так і обов'язки під час становлення й розвитку інформаційного суспільства та інформаційної держави. Під час державного управління НІС слід пам'ятати, що управлінські впливи завжди є волюнтаристськими за своїм характером, якщо шпугно нав'язують соціальним організаціям, окремим індивідам ідеальні, неприйнятні форми поведінки, розвитку та функціонування. В даному випадку інституціональні зміни постають не наслідком природної логіки розвитку, не вираженням реальних тенденцій у динаміці соціальних систем, але результатом спроб задоволення особистих або вузькогрупових амбіцій, чи відображенням догматизму в управлінській діяльності. Загальні принципи у даному випадку порушуються заради тимчасової політичної вигоди.

Практика і життя демонструють, що реально працюючими постають лише ті державні структури, норми, правила, стандарти, які проходять постійну перевірку (експертизу) «знизу». Враховуючи те, що національна інформаційна сфера, у першу чергу, за своєю природою потребує зберігання спонтанності, творчої невизначеності, уявлення, а не просто вироблення правил і норм, а з іншого боку – трансформування підходів, способів кількісних і якісних змін у структурі НІС, вважаємо за доцільне використовувати гуманістично-особистісні методи під час державного управління НІС. В цьому сенсі призначення державних органів управління НІС як існуючих, так і нових бачиться не у «жорсткому», а у «м'якому» програмуванні (упорядкуванні, регулюванні) дій індивідів. Їх метою постає створення «багатих» і гнучких структур із наступними властивостями: гетерогенності, плюралістичності, комплексності, толерантності, допущення широкого спектру варіацій,

орієнтації на інновації. А також розвиток творчих, спроможних до висування нових ідей, незалежних, адекватно усвідомлюючи реальність діячів [5, с.63, 64]. Вважаємо, що лише в такому випадку можливо сприяти формуванню умов для розвитку НІС, окремої особистості, яка спроможна ефективно діяти. Державне управління НІС повинно «закладати» в управлінський процес пріоритети соціального, гармонізувати стратегічні (глобальні) і тактичні (оперативні) цільові настанови, відстоювати в управлінській практиці тезу щодо необхідності «мислити глобально, але діяти локально».

Вибір органів внутрішніх справ України як суб'єкта управління при дослідженні державного управління НІС обумовлений наступним: в умовах інформаційного суспільства роль цивілізованої держави постає, зокрема, у якісному забезпеченні прав, свобод та безпеки особистості, а це і є одним з головних завдань правоохоронної діяльності ОВС України; соціальною орієнтацією ОВС України, що передбачає їх якісно нову роль – представника «швидкої допомоги», помічника, довіреної особи громадянина. Антиентропійна роль державних органів управління НІС, в тому числі і ОВС України виявляється в узгодженості, координації, гармонізації інтересів окремих соціальних груп громадянського суспільства. ОВС України як суб'єкт державного управління НІС через підтримку відкритих каналів обміну інформацією між суспільством та владою спроможні забезпечувати зв'язку, коригування управлінських рішень згідно із запитамі соціальних груп, створювати для суспільства спосіб «розширення його спроможності впливати на самого себе, знижувати ентропію...» [6, с.333]. Зростання ролі держави як арбітра у протиборстві між різноманітними сегментами громадянського суспільства не відмінняє примата громадянського суспільства, але конститує державу як інститут регулюючий, а не регламентуючий.

Під час державного управління НІС форма управлінського впливу ОВС України має диференційований характер в залежності від типу об'єкта державного управління (структурної одиниці). Якщо йдеться про інститути громадянського суспільства, то до них недоцільно застосовувати жорсткі технології, що базуються на використанні розпорядчих методів управління. У цьому випадку має сенс говорити про «м'які» технології управління, які не нав'язують об'єктам управління програму діяльності, а стимулюють їх до активних форм діяльності. Йдеться більше про різноманіття, ніж про одноманітність та вичерпне регулювання. Роль ОВС України як суб'єкта державного управління НІС має полягати у створенні ефективних структур та інститутів, які підтримують рухливу, еластичну інформаційну сферу, у розробці технологій, які дозволяють визволити достатній потенціал індивідуальної та групової свободи при збереженні основних параметрів соціального порядку.

Під час державного управління інформаційною сферою суспільства слід спиратися на гнучкі форми регулювання [7], на певну методологію дослідження і розуміння тих потоків реальних соціальних комунікацій, до яких «вбудовуються» управлінські рішення, що є джерелом нових ідей, оцінок та дій. Крім того, державне управління інформаційною сферою суспільства має розвивати суспільство та його сегменти, сприяти створенню такого організаційного середовища, яке б стимулювало новачі, позитивну активність, особистий вибір, підключала до управ-

лінських каналів державного управління соціально енергії суспільства.

Визнання важливості соціотехнологічної проблематики у державному управлінні НІС – це визнання пріоритету використання прескриптивної інформації (та, що задає алгоритми соціальної практики) над дескриптивною (описовою). Це сприяє перетворенню системи державного управління НІС у відкриту та динамічну, що розвивається на основі принципів зворотного зв'язку. Враховуючи спрямованість системи державного управління НІС на настанову удосконалення, на нашу думку, такої ж стратегії доцільно дотримуватися і ОВС України як суб'єкта державного управління НІС. Це зумовлює розгляд управління ОВС України НІС як системи: об'єкт управління, суб'єкт управління, взаємозв'язки між ними. Організаційно-правові засади державного управління НІС постають методологічною базою управління ОВС України національно інформаційною сферою, яке визначається як сукупність усіх видів оперативно-службової діяльності ОВС України в інформаційній сфері, тобто у широкому трактуванні. Враховуючи те, що національна інформаційна сфера формується як соціальними інститутами суспільства, так і інститутами держави, вважаємо, що об'єкт управління ОВС України НІС має дві складові: 1) відомчий сектор інформаційної сфери держави; 2) відомчий сектор інформаційної сфери суспільства (та складова інформаційної сфери суспільства, яка потребує втручання ОВС України відповідно до їх компетенції). В цій статті акцентується увага на першій складовій. Інформаційна сфера розглядається поки що керівництвом МВС України як допоміжна, тобто як засіб підвищення ефективності оперативно-службової діяльності ОВС України.

Слід підкреслити, що органи внутрішніх справ України на цей час повинні вирішувати найважливіше завдання – забезпечення правопорядку та законності, захисту прав та свобод громадян на рівні світових стандартів. Для успішного виконання своєї місії ОВС України необхідно проводити політику на реформування системи органів внутрішніх справ відповідно цієї якійсно нової функції держави. Вважаємо, що ця політика реформування системи ОВС України повинна враховувати розвиток інформаційної сфери діяльності як основної та самостійної (безумовно, такої, що взаємодіє з іншими сферами діяльності ОВС України) та її регулювання. Перспективи розвитку цієї сфери пов'язані з державною інформаційною політикою, оскільки ОВС України – складова частина органів державної влади, що здійснюють державне управління (широке тлумачення) єдиним інформаційним простором України.

На сучасному етапі розвитку української державності МВС України приділяє велику і постійну увагу процесу удосконалення системи органів внутрішніх справ. Це знаходить свій відбиток в комплексі заходів організаційно-правового та матеріально-технічного характеру. В першу чергу, слід відмітити, що МВС України розробило Програму діяльності органів внутрішніх справ щодо поліпшення правопорядку в Україні на початку III тисячоліття [8]. В цьому нормативно-правовому акті відзначається, що сучасна кримінальна ситуація в Україні – якісно новий феномен як за масштабами злочинних проявів, так і за ступенем їх руйнівного впливу на життєдіяльність суспільства, права і свободи громадян [8]. Не викликає сумнівів, ще послаблення правового контролю над ситуацією в державі може призвести до високої криміналізації суспільства.

Таким чином, важливо чітко визначити шляхи і засоби протистояння кримінальній експансії, подолання злочинного тиску, напрацювати на основі реалістичної, виваженої оцінки обстановки, закономірностей, можливостей і тенденцій суспільного розвитку стратегію щодо приборкання злочинності, маючи на увазі суттєву зміну її динаміки у бік скорочення. Аналіз цієї Програми дозволяє зробити висновок, що організація діяльності ОВС України щодо поліпшення правопорядку в державі повинна ґрунтуватися на комплексі тісно пов'язаних між собою принципів, які визначають завдання і основні напрямки їх роботи у цій сфері:

- діяльність органів внутрішніх справ щодо протидії злочинності повинна мати соціально-економічну обумовленість;
- принцип законності;
- принцип справедливості в діяльності органів внутрішніх справ;
- принцип адекватного правового регулювання на кожне правопорушення;
- принцип наступальності, який передбачає випередження дій правопорушників, послідовну реалізацію превентивного підходу у справі боротьби зі злочинністю;
- принцип відповідності заходів впливу на злочинність міжнародно-правовим актам;
- принцип забезпечення внутрішнього узгодження і координації діяльності всіх служб;
- принцип оперативного реагування на нові політичні і соціальні реалії при вирішенні питань щодо криміналізації або декриміналізації діянь;
- комплексний підхід до вирішення правоохоронних завдань на основі скоординованих зусиль усіх правоохоронних, владних органів та громадських організацій.

Проте, проголошення зазначених принципів організації діяльності ОВС України стає лише першим кроком в напрямку поліпшення правопорядку в державі. Цілком зрозуміло, що наступні кроки повинні бути пов'язані з розробкою відповідних механізмів реалізації цих принципів. Це дуже важливе та відповідальне завдання повинно усвідомлюватися та виконуватися як практичними робітниками системи ОВС України, так і науковцями, усіма фізичними та юридичними особами держави. Саме їх тісна взаємодія дозволить забезпечити перехід до суспільства з високим рівнем безпеки і захищеності особи. Тому вважається об'єктивним та актуальним розгляд цієї проблеми науковцями.

Однією з складових ефективності державного управління є інформатизація управлінської діяльності. Це, безумовно, стосується і ефективності управління в ОВС України. Слід зауважити, що в Програмі, яка аналізується, також певна увага приділяється цьому аспекту. Так, відмічається, що нагальною стала потреба здійснення крутого повороту до інтенсивних форм діяльності працівників на основі новітніх технологій, їх переорієнтація на партнерські стосунки із громадянами, добре відбудованого правоохоронного механізму із залученням усіх органів правопорядку та громадськості. Ці заходи передбачається застосовувати і при організації протидії організованій злочинності – для чого необхідне подальше нарощування науково-технічних можливостей контролю за кримінальними процесами в суспільстві; і при виконанні завдань зниження економічної злочинності - для чого необхідна офіційна та оперативна обізнаність щодо діяльності криміналітету в сфері еконо-

міки держави, прогнозування розвитку ситуації у найбільш кримінально уражених галузях економіки і соціальної сфери; і при боротьбі з насильницькою злочинністю – для чого, наприклад, необхідно підвищувати інформаційно-правовий потенціал суспільства; і при вирішенні питання кадрового забезпечення ОВС України – для чого необхідно, наприклад, використовувати сучасні освітні технології, організаційні форми і методи інтенсивного навчання.

Безумовно, в арсеналі ОВС України є потужні антикримінальні фактори, і їх уміле застосування дозволить забезпечити належний правопорядок на початку III тисячоліття [8]. Таким чином, виникають завдання, що пов'язані як з розширенням цих факторів, так і з коректним їх використанням в умовах розбудови правової, демократичної, соціальної держави. Вважаємо за необхідне зосередити увагу на інформаційному чиннику підвищення ефективності діяльності ОВС України, а також на відповідній політиці МВС України в інформаційній сфері та на її реалізації.

Треба відзначити, що актуальність цього дослідження підкреслюється і в Концепції Національної програми інформатизації: «У сфері правоохоронної діяльності якісно нова організація специфічних режимів зберігання та оброблення інформації, зв'язок з міжнародними правоохоронними органами забезпечать реалізацію активної, наступальної стратегії в боротьбі з правопорушеннями, корупцією, організованою злочинністю, застосування нових інформаційних технологій у розкритті злочинів» [9]. Це також знаходить свій відбиток в запропонованій концепції державної інформаційної політики [10]. В цій концепції звертається увага на зміцнення єдності інформаційного простору, яка неможлива без інформаційного середовища, що формується в системі ОВС України як однієї з підсистем держави. Маючи це на увазі, вважається за доцільне говорити вже не про інформаційну політику держави (програми інформатизації), що знайшла свій відбиток в Національній програмі інформатизації [11], а про державну інформаційну політику, в якій передбачається не ізольоване формування складових інформаційного простору, а узгоджений процес з врахуванням прямих та зворотних зв'язків. В цьому випадку мова йде також про узгодженість інтересів «особистість-суспільство-держава».

Дозволимо також нагадати, що при такому погляді вже доцільно говорити не тільки про ефективність діяльності окремих підсистем органів державної влади, а й про настанову удосконалювання. Настанова удосконалювання зосереджує увагу на створенні такого механізму управління, що забезпечив би розвиток і удосконалення керованого об'єкта, зміну його структури відповідно до динаміки умов функціонування. На цей час в системі ОВС України виконується Програма інформатизації органів внутрішніх справ України на 2000-2005 роки [12], яка, на наш погляд, реалізує саме настанову ефективності, хоча в неї частково присутня і настанова удосконалювання. Таким чином, являється вчасним завдання розробки концепції інформатизації ОВС України, яка б базувалася на концепції державної інформаційної політики [10] та враховувала б існуючу Концепцію розвитку інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ України [13]. Це завдання обумовлено тим, що інформаційна політика МВС України повинна відповідати перехідному періоду розвитку суспільства та узгоджуватися з державною інформаційною політикою, яка, в свій час, є методологічною основою

інформаційної політики МВС України.

Дуже перспективним є напрямок, що пов'язаний не тільки з удосконаленням обчислювальних технологій, але й того соціального середовища, в яке ця технологія «вбудовується». Тому, на наш погляд, доцільно, щоб концепція інформатизації ОВС України формувалася з використанням технологізації рішення завдань, що спирається на ідею застосування знань про предметну галузь – систему ОВС України та знань про те, як вирішуються схожі завдання. При розробці такої концепції, на нашу думку, потрібний синтез знань як соціальних наук, так і технічних, природничих.

Проведений аналіз дозволяє дійти до наступних висновків. ОВС України під час реалізації державної інформаційної політики не тільки здійснюють управлінський вплив на національну інформаційну сферу, але й удосконалюють свою оперативно-службову діяльність за рахунок розвитку інформаційної сфери суспільства та інформаційної сфери держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник / Під заг. ред. І.П. Голосниченка, Я.Ю. Кондратьєва. – Київ: Укр. академія внутр. справ, 1995. – 177 с.
2. Судебные и правоохранительные органы Украины: Учебник / Под ред. А.М. Бандурки. – Харьков: Ун-т внутр. дел, 1999. – 350 с.
3. Арістова І.В. Розбудова інформаційної держави: стратегія розвитку системи органів внутрішніх справ України // Наше право. – 2005. – № 1. – С.42-46.
4. Поппер К. Открытое общество и его враги. – Т.1. – М., 1992. – 380 с.
5. Штомпка П. Социология социальных изменений. – М., 1995. – 247 с.
6. Панаргин А. С. Философия политики. – М., 1994. – 384 с.
7. Кнорринг В.И. Искусство управления: Учебник. – М.: БЕК, 1997. – 288 с.
8. Рішення колегії МВС України «Програма діяльності органів внутрішніх справ щодо поліпшення правопорядку в Україні на початку III тисячоліття» від 28.12.1999 р., № 8 км / 1.
9. Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 4.02.1998 р. // Юрид. вісник України. – 1998. – № 18. – С.8-16.
10. Бандурка О.М., Арістова І.В. Державне управління інформаційною сферою: організаційно-правові засади // Актуальні проблеми державного управління. – 2002. – № 2. – Ч.1. – С.227-230.
11. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4.02.1998 р. // Юрид. вісник України. – 1998. – № 18. – С.2-8.
12. Рішення колегії МВС України «Програма інформатизації органів внутрішніх справ України на 2000-2005 рр.» від 28.12.1999 р., № 8 км / 1.
13. Концепція розвитку інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ України на 1998-2000 роки. – К., 1998.

Надійшла до редколегії 16.11.2005

АРИСТОВА И.В. МЕСТО ОВД УКРАИНЫ В РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Обосновывается необходимость приобщения органов внутренних дел Украины к составу субъектов управления в национальной информационной сфере в условиях становления информационного общества и информационного государства

ARISTOVA I.V. PLACE OF THE ORGANS OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE IN REALIZATION OF THE STATE INFORMATIONAL POLICY IN MODERN CONDITIONS

The necessary of inclusion bodies of internal affairs of Ukraine to the subjects of the management in the national information sphere in the conditions of the development of the information society and the information state is investigated.

О.В. ГРИГОР'ЄВА

Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

УДК 343.97:06.048(477)

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ І КРИМІНАЛЬНА АГРЕСІЯ ОСОБИСТОСТІ. ХАРАКТЕР ВЗАЄМНОГО ВПЛИВУ ТА ЗАПОБІГАННЯ В СТРУКТУРІ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ¹

Розглядається роль засобів масової інформації у формуванні кримінальної агресії особистості та заходи запобігання в структурі внутрішньої безпеки української держави.

Боротьба зі злочинністю в усіх її проявах є одним із практичних заходів внутрішньополітичного характеру української держави в ході процесу євроатлантичної інтеграції України, досягнення стабільності та безпеки у всьому євроатлантичному регіоні. Сучасні засоби масової інформації (ЗМІ), як засіб розповсюдження інформації та ствердження духовних цінностей суспільства, разом із тим, здатні (завдяки певному змісту розповсюджуваної інформації, формі її подання) вчиняти небезпечний примусовий вплив на свідомість та поведінку як окремої особистості, так і мас, зокрема, опосередковано впливати на криміногенну ситуацію в структурі внутрішньої безпеки держави.

Над проблемою кримінальної агресії особистості, визначення її суті, умов формування та прояву в різній мірі працювали відомі вітчизняні і закордонні вчені, а саме: А.П. Закалюк, І.П. Лановенко, О.М. Костенко, А.Ф. Зелінський, О.М. Бандурка, Ю.В. Нікітін, А.І. Долгова, Ю.М. Антонян, Н.А. Ратінова, І.А. Кудрявцев, А. Бандура, Р. Берон, Д. Річардсон та інші. Так, зокрема, вітчизняний вчений-юрист А.П. Закалюк вказує, що сама можливість вчинення злочинів пов'язана із уявленням про способи і засоби задоволення інтересів особистості [1, с.15]. Прибічник теорії "соціального навчання" А. Бандура в свою чергу відмічає, що само сприйняття людьми соціальної реальності в значній мірі піддано впливу побічного досвіду – того, що вони бачать, чують або читають в ЗМІ [2, с.63].

Ціль статті - розглянути ЗМІ і кримінальну агресію особистості, характер їх взаємного впливу, роль ЗМІ у формуванні кримінальної агресії особистості та заходи запобігання в структурі внутрішньої безпеки української держави.

Стаття 1 Закону України "Про основи національної безпеки України" визначає національну безпеку як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам [3].

Національна безпека України має своїм підґрунтям Конституцію України, бо однією з найважливіших функцій і обов'язків України, як суверенної, незалежної, демократичної та правової держави є забезпечення її громадянам права на життя, здоров'я, честь та гідність, недоторканність та безпеку, які визнаються найвищою соціальною цінністю в державі (ст.ст.3, 92 Конституції України).

В умовах зростання злочинності, глобалізації тероризму проблема національної безпеки держави в напрямку побудови надійної системи захисту конституційних засад, запобігання та боротьби з порушеннями законності й правопорядку, створення необхідних умов для ефективної боротьби з корупцією та злочинністю, особливо її організованими формами [4, с.54] стає дедалі актуальнішою і такою, що потребує вивчення з позицій глибокого теоретичного дослідження кримінальної агресії особистості. Саме виявлення, дослідження, аналіз і обґрунтовано про-

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: докт. юрид. наук Козаченко І.П. (НАУ).